

УКРАЇНСЬКО-ШВЕДСЬКИЙ ПРОЕКТ
«ПРОГРАМА ПІДТРИМКИ РЕФОРМ УКРАЇНСЬКОГО ЛІСОВОГО
ГОСПОДАРСТВА»

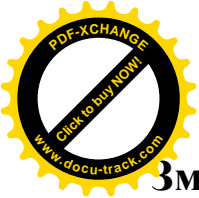
УЧБОВИЙ КУРС
«ЛІСОУПРАВЛІННЯ В УМОВАХ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ»

КУРСОВА РОБОТА
на тему
«Запровадження малого приватного бізнесу
в лісове господарство України»

Виконали:

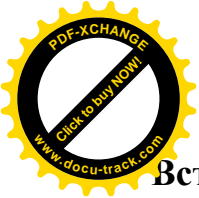
Левицький С.
Самоплавський С.
Шлончак А.

КИЇВ-СТОКГОЛЬМ-КИЇВ
2007

Зміст

Вступ	3
Лісове господарство та досвід застосування малого приватного бізнесу в інших країнах	4
Передумови застосування малого приватного бізнесу в лісовому господарстві України	9
Аналіз учасників (стейкхолдерів) лісового сектору	12
Розрахунки доцільності застосування малого бізнесу (економічне обґрунтування)	15
Висновки	16

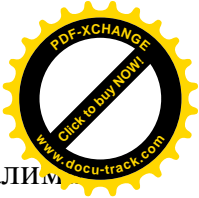
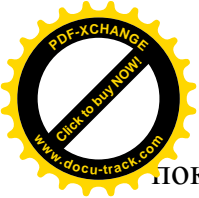
Вступ

Українські землі історично належали до складу різних держав, тому склалися значні регіональні відмінності в ході становлення правового регулювання використання лісів і відповідно ведення лісового господарства. Перебуваючи переважно у приватній власності, за минуле століття площа лісів значно зменшилась. Індустріалізація, колективізація, війна, відновлення зруйнованого господарства – все це потребувало деревини, і ліс рубали за потребою. Уряд, усвідомивши, що лісовий потенціал країни підірваний і потребує відновлення, створив у 1966 році Міністерство лісового господарства України, основним завданням якого було відновлення лісів, розведення їх на непридатних для сільського господарства землях, забезпечення невиснажливого, науково обґрунтованого лісокористування. Близько чотирьох десятиліть планового професійного, відносно стабільного ведення лісового господарства дало позитивні результати.

Сприятлива економічна кон'юнктура, що склалася на зовнішньому і внутрішньому ринках в результаті девальвації національної валюти, зумовила зростання об'ємів виробництва в лісовому секторі, значно поліпшила його фінансове положення, а отже, створила умови для проведення радикальних структурних реформ із залученням великомасштабних інвестицій. Якщо лісопромисловий комплекс з різних причин такою можливістю не скористається, можливий початок чергової фінансової і структурної кризи у вітчизняному лісовому бізнесі.

На основі теоретичних та практичних навиків, отриманих під час поїздки до Швеції, був проведений аналіз застосування приватного бізнесу в сфері лісового господарства різних європейських країнах. Внаслідок цього автори вирішили приватний бізнес в лісовому господарстві, як перспективний напрямок, що підтверджує статус України як країни з ринковою економікою.

З посеред багатьох напрямків, якими можна було б охарактеризувати приватне ведення господарства в Україні, були висвітлені найбільш актуальні: роботи на рубках проміжного та головного користування, посадка та догляд за лісовими культурами, створення лісових розсадників. Основною метою роботи було

показати різницю між державною системою ведення господарства та малим приватними бригадами. Адже останнім часом в нашій країні відбувається загострення ринкових відносин між учасниками ринку. Саме на підґрунті прозорості відносин та здорової конкуренції між учасниками формується ринкова економіка в країні в цілому.

Лісове господарство та досвід застосування малого приватного бізнесу в інших країнах

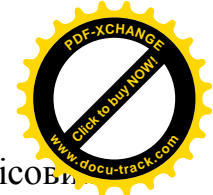
Історично так склалося, що країни, які являються нашими сусідами, реформували систему лісового господарства і мають суттєві відмінності від ведення господарства в нашій країні. Не так давно всі ми були частинами одного цілого – Радянського Союзу. Тоді ж господарство велося на однаковому рівні із однаковими правилами та нормами для всіх без винятків. На прикладі кількох таких країн хотілося б загострити увагу.

Естонія

Площа лісів росте з року в рік. Тільки за останній 10-річний період вона збільшилася більш ніж на 300 тис. га, а в порівнянні з 1958 роком - в 1,7 разу. Розподіл лісових масивів по країні більш-менш рівномірне (лісистість коливається від 35,4 до 63,4%).

Ліси Естонії продукують щорічно 5,8 м³ деревини на одного жителя, що перевершує аналогічні показники багатьох європейських країн.

Відповідно до земельної реформи і реформи власності, проведеної в 1991 році, колишні лісові власники або їх спадкоємці незалежно від місця їх мешкання могли вимагати повернення своїй власності, отримати за неї компенсацію або претендувати на іншу власність замість тієї, що «нелегально експропрійована» в 1940-1991 роках. Заяви від власників або їх спадкоємців приймалися до березня 1993 року, після чого стартував процес реституції і приватизації (приватизація підлягає незатребувані правонаступниками лісові землі). Ситуація ускладнена тим, що всього 65,6% земель країни за станом на початок 2002 року було офіційно зареєстровано в земельному кадастрі, тобто процес перерозподілу власності ще не

закінчений. Потенційно повинне бути приватизоване близько 50-60% лісових земель. В даний час держава володіє практично 40% лісових площ, муніципалітети мають менше 1% лісових площ, 30% приватних лісів, а майбутнє ще 30% лісових масивів ще не визначено.

Приватні володіння Естонії на справжній момент відрізняються невеликою величиною - 6,87 га в середньому, а 57,6 тис. чоловік володіють ділянками менше 5 гектарів.

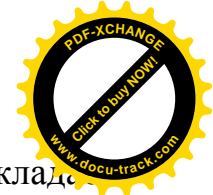
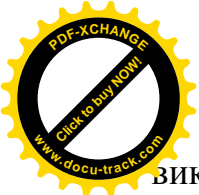
Основним органом, що відповідає за лісовий сектор, є Міністерство охорони навколишнього середовища, у складі якого функціонує лісовий департамент.

Щорічно скорочується кількість постійних співробітників агентства і зростає число контрактників. Так, в 1999 році РМК налічувало в своєму штаті 1837 чоловік, а в 2002 році вже 1318. У 1997 році 20% об'єму рубок проводилося силами лісництв, в 2001 році тільки 12%. У 2003 році планувалися більшість робіт в лісі виконувати на контрактній основі. А на даний момент майже всі роботи виконуються на контрактній основі.

Польща

Середній вік державних лісів Польщі - 58 років. Приватні ліси в середньому значно молодше (40 років). Вікова структура типова для країн, ліси яких сильно постраждали в період Другої Світової війни, а в подальші десятиліття інтенсивно відновлювалися (рис.2). Основні площі займають насадження у віці 21-60 років. Площа стиглих насаджень (вік більше 80 років), що приспівали, в післявоєнний період зроста з 0,9 млн.га (1945) до 1,5 млн.га (2001) і в найближчі десятиліття досягне оптимального рівня. По типологічній, порідній і віковій структурі лісу Польщі багато в чому схожі з лісами Полісся України.

Вважається, що ліси Польщі виконують три рівнозначні функції - екологічну, виробничу і соціальну. Ліси, виконуючі переважно екологічні і соціальні функції, виділяються в Польщі з 1957 року. Їх площа швидко збільшується, в основному за рахунок зміни цільового призначення державних лісів. Тільки за останнє десятиліття (1990-2000 років) вона виросла на 21%. Частина насаджень, що

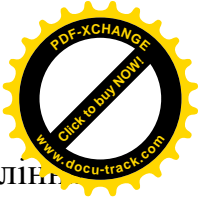
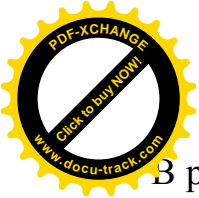
виконують переважно екологічні і соціальні функції, в державних лісах складає 47,3%, гмінних - 35,4%, приватних - 5,2%. На відміну від України, в більшості лісів спеціального призначення (грунтозахисних, водозахисних, зелених зон і т.д.) дозволено проведення рубок головного користування. Обмеження, що діють, стосуються в основному параметрів лісокористування (в деяких випадках забороняються суцільні рубки, обмежується площа лісосік, збільшується вік рубки) і вимог до порідного складу і вікової структури відновлюваних деревостанів. Відзначимо, що в окрему категорію в Польщі виділяють ліси, пошкоджені промисловими викидами, розташовані, як правило, в гірських районах країни.

Ліси загальнодержавного значення знаходяться в управлінні державного холдингу Lasy Państwowe (LP) ("Казенні ліси Польщі") (78.3%) і національних парків (2%). У приватну власність передане 16,3% загальній площі лісів. Як правило, приватні ліси знаходяться на землях сільськогосподарських підприємств і сильно фрагментовані. Середній розмір приватного володіння 1,3 га. Площа лісів що знаходяться у власності гмін, земельних кооперативів і інших суспільних об'єднань незначна.

Профільним лісовим міністерством в Польщі є Міністерство охорони навколишнього середовища, що носило до квітня 1998 року назву Міністерства охорони навколишнього середовища, природних ресурсів і лісового господарства. Структура управління компанією - 3-х рівнева:

1. Генеральна дирекція.
2. Регіональні дирекції.
3. Надлісництва і спеціалізовані підприємства регіонального підпорядкування.

Підкреслимо, що у відмінності від України, де право розпорядження державними лісами передане обласним адміністраціям і органам місцевого самоврядування, в Польщі основні повноваження по розпорядженню державними лісами делеговані Генеральній дирекції, яка має право самостійно визначати внутрішню структуру холдингу, у тому числі і територіальну.

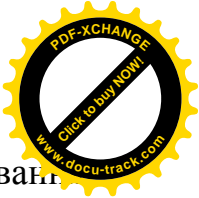

В рамках компанії створена лісова служба, основним завданням якої є управління Казенними лісами (включаючи охорону і контроль), організація і ведення лісового господарства. Безпосередньою боротьбою з правопорушеннями займається лісова варта, що діє в рамках Лісової служби. Керує лісовою вартою головний інспектор, підлеглий безпосередньо генеральному директорові компанії. Пости лісової варти організовані в надлісництвах, а групи швидкого реагування в регіональному директораті. Лісова варта виконує також обов'язки мисливських вартових, вартових охорони природи і вартових рибного господарства. Надлісничі, їх заступники, інженери нагляду, лісничі, підлісничі наділені повноваженнями і обов'язками лісових стражників.

Приватні власники лісу отримують з бюджету дотації повністю або частково покриваючі витрати на лісорозведення, відшкодування заподіяного збитку (зазвичай мисливською фауною) і підготовку спрощеного лісовпорядного плану. Окрім дотацій бюджету, приватні власники отримують кошти з фонду охорони навколишнього середовища і водного господарства і лісового фонду. Крім того, державна компанія повинна покривати засоби на забезпечення охорони лісу приватних власників, надавати їм технічну допомогу, в певних випадках безкоштовно надавати насіння і посадковий матеріал.

Процес реформування організаційної структури державних органів управління та господарювання в лісовому секторі країн з перехідною економікою включає п'ять більше або менше виражених етапів:

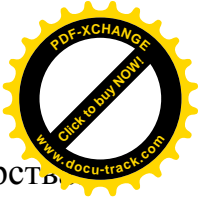
1. *Перша реорганізація.* Відбувається незабаром після одержання суверенітету або виходу країни з соцтабору. Як правило, вона недостатньо обміркована у зв'язку з відсутністю досвіду ринкової економіки та часу для обґрунтування рішень. У деяких країнах під час першого етапу відбувається кілька реорганізацій, однак, усі вони носять косметичний характер і принципово не змінюють розподілу державних функцій.
2. *Виявлення недоліків* діючої організаційної структури (2-5 років).

3. *Усвідомлення необхідності кардинальних перемін та опрацювання плану дій (2-5 років).*
4. *Друга реорганізація.*
5. *Підтримка процесу реформ.*

Країни колишнього соціалістичного табору, які пройшли період *другої реорганізації*, прийшли до відмінних в деталях, але принципово подібних рішень:

- В Естонії створені Державний департамент лісу (*функції нормування, нагляду і частково підтримки*) і Державне лісогосподарське підприємство (*функції власника*). Деревообробка приватизована.
- В Латвії створені сектор при Міністерстві землеробства (*функція нормування*), Державна лісова служба (*функції нагляду і частково підтримки*) і Державне акціонерне товариство (*функції власника*). Деревообробка приватизована.
- У Чеській республіці створено Департамент лісу в складі Міністерства сільського господарства (*функції нормування*), державна лісова служба (*функції нагляду і частково підтримки*) і Державне лісове підприємство (*функції власника*). Значну частину лісогосподарських робіт та робіт з переробки заготовленої деревини в державних лісах виконують приватні підрядники.
- В Угорщині діє лісовий департамент при Міністерстві сільського господарства (*функції нормування*), Державна лісова служба (*функції нагляду і частково підтримки*) і Державні акціонерні лісопромислові компанії (*функції власника*). Деревообробка інтегрована з ведення господарства в державних лісах.
- У Польщі державні ліси знаходяться у власності Державного Казначейства. Ведення лісового господарства в них здійснюється державним лісовим підприємством, яке включає Генеральну дирекцію, 17 регіональних дирекцій і понад 400 лісових районів. Функції державного контролю покладені на Міністерство охорони

навколишнього середовища, природних ресурсів і лісового господарства.

Деревообробка приватизована.

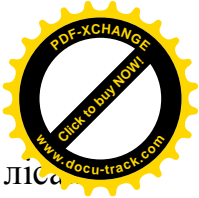
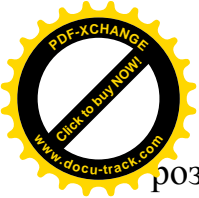
Характерним є те, що процес розмежування функцій держави між різними структурами в останнє десятиліття відбувся в багатьох країнах з розвинутою ринковою економікою. Так, наприклад, відокремлення функцій державного управління від господарських відбулося у Великобританії, Ірландії, деяких землях Німеччини. У більшості багатолісних європейських країн (Швеція, Фінляндія, Австрія) подібне розмежування існує вже давно.

Передумови застосування малого приватного бізнесу в лісовому господарстві України

Україна належить до сімейства європейських країн і приєдналась до процесу розробки загальних цілей та принципів ведення господарства в лісах Європи (Гельсінський процес), що направлені на невичерпне лісокористування, збереження та поновлення біорізноманіття лісових екосистем. В зв'язку з цим стратегічні цілі її національної лісової політики в цілому повинні не значно відрізнятися від цілей сформульованих в міжнародних угодах, які стосуються стійкого розвитку, раціонального використання та охорони лісів.

Проаналізувавши міжнародний досвід країн з перехідною економікою на шляху до ринку, можна зробити припущення про те, що лісовий сектор України, як і інших країн пострадянського простору, не може копіювати історичний досвід розвинутих країн Європи та Америки. Нам необхідно самим торувати шлях до ринку, критично оцінювати, використати і розвивати позитивні аспекти соціалістичної економіки (планування, контроль тощо) приймати й адаптувати нові (менеджмент, маркетинг, інвестиції тощо). Надзвичайно актуальний такий підхід у перехідний період. При цьому уже сьогодні необхідно системно окреслити, сформулювати і юридично закріпити стратегічні пріоритети регіональної і національної лісової політики України.

Як незалежна європейська держава Україна інтегрується в світове співтовариство, визнавши рішення Конференції в Ріо, приєдналась до пан-європейського процесу

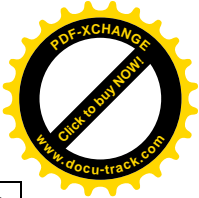
розробки загальних цілей та принципів сталого ведення господарства в лісах Європи (Страсбурзька, Гельсінська та Лісабонська конференції), направлених на збереження та поновлення біорізноманіття лісових екосистем, невичерпне, збалансоване і постійне лісокористування. В зв'язку з цим стратегічні пріоритети її національної лісової політики в цілому повинні органічно поєднувати як міжнародні вимоги, так і національні особливості.

SWOT-аналіз – цей аналіз давно відомий та поширений у західних країнах. Не так давно його почали застосовувати і на Україні. Суть самого аналізу полягає в тому, що за дуже короткий проміжок часу приймається важливе рішення. Його застосовують у багатьох галузях та різних напрямках. Незалежно від рівня складності питання, рішення приймається чітко за правилами. Проводячи аналіз робиться визначення сильних і слабких сторін, а також можливостей і загроз, які якимось чином пов'язані з даним питанням.

Недостатньо лише проаналізувати вплив зовнішнього та внутрішнього середовища у розрізі їх окремих підсистем та поставити діагноз про конкурентоспроможність підприємства. Треба обґрунтувати значущість і рівень впливу на подальший розвиток організації окремих факторів та їхніх груп. Для цього всі фактори, що розглядаються, потрібно віднести до позитивно чи негативно діючих, які дістали назву можливостей (шансів) і загроз відносно зовнішнього середовища, сильних і слабких сторін діяльності підприємства відносно внутрішнього середовища.

Для того, щоб визначити актуальність досліджуваного питання і дати об'єктивну оцінку ринку в цілому, проведемо SWOT-аналіз по МПБ.

- Сильні сторони (**Strengths**) – переваги організації;
- Слабкі сторони (**Weaknesses**) – недоліки організації;
- Можливості (**Opportunities**) – фактори зовнішнього середовища, використання яких створить переваги організації на ринку;
- Загрози (**Threats**) – фактори, які можуть потенційно погіршити положення організації на ринку.

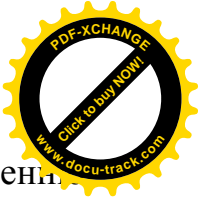
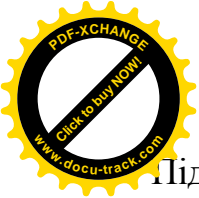
Сильні сторони	Оцінка	Слабкі сторони	Оцінка
Лісосировинна база	1	Необхідність в реорганізації структури підприємства	1
Висококваліфіковані кадри	4	Розкиданість об'єктів робіт	2
Потенціальні можливості щодо економії матеріальних ресурсів	2	Відсутність досвіду робіт з підрядчиками	4
Конкуренція між підприємцями	3	Відсутність однозначності щодо переходу на роботу з підрядчиками	3

Можливості	Оцінка	Загрози	Оцінка
Зменшення податкового тиску на підприємство	1	Низька якість виконання робіт	2
Зменшення витрат на виробництво	3	Змова підрядчиків	3
Надходження коштів від здавання в оренду машин і механізмів	4	Відтік підрядчиків у зв'язку зі змінами у законодавстві	4
Зменшення адміністративного тиску зовні	2	Нестабільність ринку послуг у підрядчиків	1

Після того, як були визначені ключові пункти (сильні та слабкі сторони, а також можливості та загрози), було проведене їх рангування. Тобто, оцінювання кожного фактору, в залежності від рівня їх значимості. При чому, оцінки виставлялись таким чином, що „1” – це найвища, а „4” – найнижча оцінка. У результаті рангування чітко видно найважливіші з них. Щоб узагальнити та актуалізувати питання, фактори з найвищими оцінками зводяться в загальну таблицю, що наведена нижче.

Визначення ключових стратегічних факторів

Ключові ведучі фактори		Старі пріоритети	Нові пріоритети
Зменшення податкового тиску на підприємства	М	1	1
Зменшення адміністративного тиску зовні	М	2	3
Лісосировинна база	С	1	2
Потенціальні можливості щодо економії матеріальних ресурсів	С	2	4
Ключові фактори бар'єра		Старі пріоритети	Нові пріоритети
Нестабільність ринку послуг підрядчиків	3	1	1
Низька якість виконаних робіт	3	2	3
Необхідність в реорганізації структури підприємства	СЛ	1	2
Розкиданість об'єктів робіт	СЛ	2	4

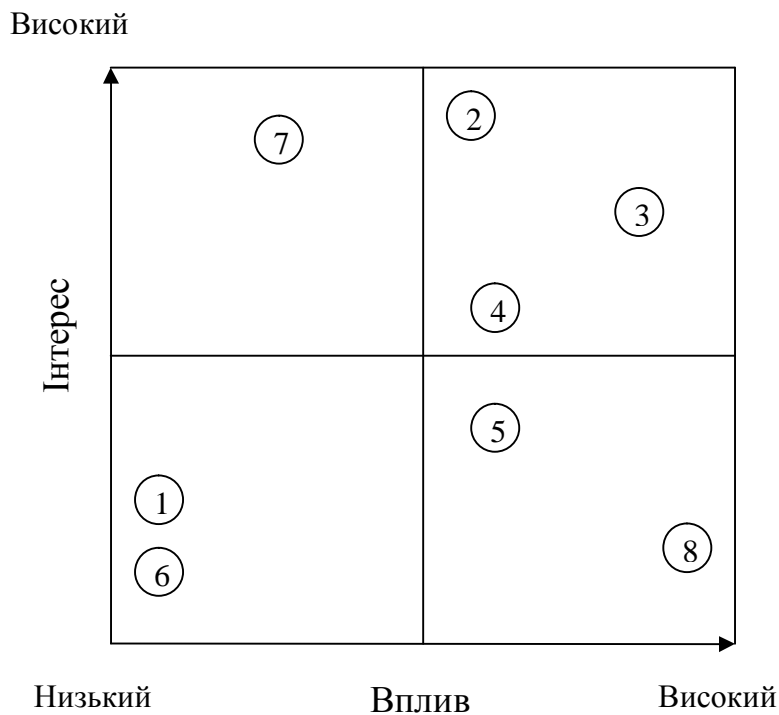

Під ключовими ведучими факторами розуміється фактори, що сприяють веденню МПБ. Вони були взяті із сильних сторін та можливостей. Незважаючи на їх старі оцінки, проводиться нове рангування. Після цього отримуємо ключові ведучі фактори, що розставлені у пріоритетній відповідності. Аналогічним чином проводиться і аналіз ключових факторів бар'єру.

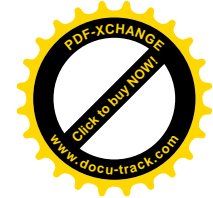
Отже, результатом аналізу являються чітко виражені позитивні та негативні фактори. Єдиним відкритим питанням залишається прийняття рішення щодо продовження роботи по даному питанню. Відповідь на це питання можна розкрити за допомогою порівняння економічних показників по виконанню робіт приватними бригадами та державними підприємствами.

Аналіз учасників (стейкхолдерів) лісового сектору

Даний аналіз було проведено з метою визначення всіх учасників лісового сектору, які мають хоч якесь відношення до приватного бізнесу.

Список учасників (стейкхолдерів)

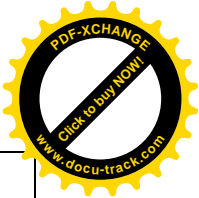
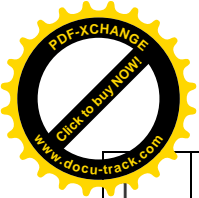

№	Учасники
1	Населення
2	Лісогосподарські підприємства
3	Державний комітет лісового господарства
4	Обласні управління лісового господарства
5	Державні органи влади
6	Регіональні органи влади
7	Приватні підприємці
8	Великий бізнес

Згідно зі списком учасників видно, що виділяються 8 основних гравців. Розставивши їх на осі відповідності за впливом та зацікавленістю чітко видно, що кожен з учасників має свою позицію. При цьому, учасники з великим впливом не завжди будуть мати високий рівень зацікавленості. Це видно з прикладу „Великого” бізнесу. Великі гравці не мають наміру віддавати частку свого ринку малому бізнесу. А, при умові, що останні мають незначний вплив на зміну ситуації в свою користь, так і залишаться в меншості. Однак, щоб змінити ситуацію на протилежне і отримати значну долю ринку малому бізнесу потрібна підтримка державних органів влади. Останні не є дуже зацікавленими гравцями. Якщо не вдасться зацікавити державні органи влади у впровадженні малого бізнесу в лісове господарство, залишається ще один варіант. Малі приватні підприємства, що спрямовані на лісове господарство, мають об'єднатися у великі групи – асоціації. Тоді, об'єднавшись, вони перетворяться із малих гравців на одного великого і зможуть вільно конкурувати на ринку. Для кожного учасника ринкових відносин було визначено їх вплив, інтерес та можлива дія для отримання бажаного результату. Всі ці дані зведені в таблиці.

Визначення учасників ринку та їхньої ролі

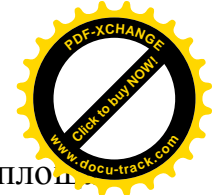
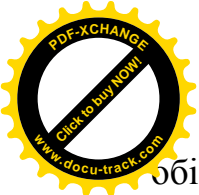
№ п/п	Учасник	Інтерес в проекті	Вплив на проект	Відносна значимість для прийняття участі	Необхідність дії
-------	---------	-------------------	-----------------	--	------------------

1	Населення	Не зацікавлене	Не впливає	Вагома	-
2	Лісогосподарські підприємства	Зацікавлене	Впливає	Вагома	Залучати бізнес
3	Державний комітет лісового господарства	Зацікавлене	Впливає	Вагома	Політичне сприяння бізнесу
4	Обласні управління лісового господарства	Зацікавлене	Впливає	Вагома	Політичне сприяння бізнесу
5	Державні органи влади	Не зацікавлене	Впливає	Вагома	Законодавство
6	Регіональні органи влади	Не зацікавлене	Не впливає	Невагома	-
7	Приватні підприємці	Зацікавлене	Впливає	Невагома	Створення асоціацій
8	Великий бізнес	Не зацікавлене	Впливає	Невагома	Створення акціонерних товариств

Відповідно до Закону про закупівлі товарів, робіт і послуг за державні кошти всі лісогосподарські підприємства України мають проводити закупівлі на конкурсній основі. Це, в свою чергу, забезпечує прозорість процедур закупівель та створення конкурентного середовища. Якщо брати до уваги паливно-мастильні матеріали, то тут система закупівель працює. І це, насамперед, через те, що в країні створене відповідне конкурентне середовище. Але при переведенні лісогосподарських робіт на приватну основу доведеться закуповувати послуги у сторонніх організацій. Згідно Закону, щоб провести тендер, потрібно мати мінімум трьох учасників.

Тут виникає перша проблема – недостатня кількість підприємств із кваліфікованими працівниками, що можуть конкурувати на ринку лісогосподарських послуг. І, навіть, якщо знайдеться три учасники процедури закупівель – немає гарантії в якості виконаних робіт чи наданих послуг цими організаціями. Це через те, що переможця обирають за найнижчою ціною на одні і ті ж послуги чи роботи. Найбільша проблема виникає на лісокультурних роботах при створенні лісу. Адже робота має бути проведена у дуже стислі терміни, а це вимагає великих трудових затрат. Без найманих робітників не

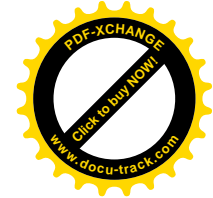
Обійтись. Розрахунки за виконану роботу проводяться після того, як площа засаджена лісом. Після чого наймані робітники не несуть відповідальність за створені культури.

Однак, як показує досвід, у віці 5 ти років ці насадження дуже зріджені. Причиною тому є неправильна посадка рослин (загинання коренів, висота кореневої шийки над поверхнею і т.д.).

Розрахунки доцільності застосування малого бізнесу (економічне обґрунтування)

На лісогосподарських підприємствах України розрахунок з оплати праці проводиться на основі розрахунково-технологічних карт. Але це за умови, що роботи виконуються штатними робітниками. Однак, коли роботи виконуються приватними підприємствами, ціна за певний вид виконаних робіт укладається на умовах договору. Останній має бути підкріплений відповідним економічним обґрунтуванням, тобто розрахунком повної собівартості виконуваних робіт. Так склалося, що ціна є вирішальним і першочерговим фактором, який впливає на вибір між штатними робітниками чи найманими. Але ж, крім того, є ще й інші фактори: зменшення відповідальності за робітників при робочому травматизмі, відкидаються турботи за лісовою технікою та зменшення податкового тиску на державні підприємства. І, якщо для підприємства, зменшення розмірів податків є тільки позитивною рисою, то для держави в цілому – навпаки. Тому постає питання: наскільки держава зацікавлена у зведенні господарства до приватної форми. Щоб розібратися в цьому питанні та з'ясувати всі ключові переваги та недоліки приватного бізнесу в лісовому господарстві було проведено свот аналіз (див. вище).

Порівняння вартості робіт, що виконуються найманими робітниками та власними наведені в таблиці нижче.

Затрати на заготівлю та трелювання лісопродукції та створення лісових культур

Назва робіт	Об'єм хлиста, м3	Підрядчики, грн/м3	Власні затрати, грн/м3
Рубки догляду			
-Освітлення		50	100
-Прочистка		43	80
-Прохідна	0,08-0,12	32	45
-Прорідження	0,03-0,08	40	70
-Вибірково-санітарна	0,1-0,25	29	35
-Суцільно-санітарна	0,1-0,40	36	38
-Лісовідновна рубка	0,1-0,70	24	25
Рубки головного користування	0,2-1,0	36	41
Створення лісових культур:			
Послуги на посадці лісових культур (ручний)		500	800
Послуги на догляді лісових культур		110	150
Послуги на доповненні лісових культур		350	500

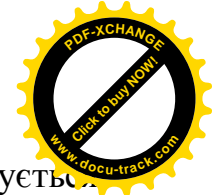
Із наведеної таблиці видно, що затрати по всіх лісогосподарських роботах, які виконуються власними робітниками, значно вищі за затрати, що виконуються підрядчиками.

Висновки

Система лісового господарства в Україні залишається сталою багато років. Стабільність є ознакою продуктивності. Однак, останнім часом, під впливом європейських країн, є тенденція до змін у сфері лісового господарства.

У роботі було проведено аналіз лише одного пункту щодо реформування в цілому. Це залучення малого бізнесу до виконання лісогосподарських робіт. Результат можна викласти в кількох пунктах:

- Економічно вигідніше працювати з приватними підприємствами ніж виконувати роботи власними силами підприємства

- Зменшується податковий тиск на підприємство та зменшується відповідальність при нещасних випадках під час роботи
- Недостатньо висока якість виконуваних робіт. Але при достатній конкуренції має сформуватися справжня боротьба між виконавцями, що приведе до покращення якості робіт.
- Державні підприємства є соціально направленими установами, що дають гарантії та стабільність. Це відлякує людей до переходу у приватні установи, де більші вимоги до фахівців та нема гарантії на майбутнє.
- Малі підприємства мають об'єднатися в асоціації – це дасть змогу лобіювати свої інтереси на державному рівні.
- Діючий Закон про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти вимагає від учасників великих затрат. Ці затрати лягають на замовника, що не є економічно вигідно. Створення конкурентного середовища та прозорості у лісовому господарстві за рахунок тендерів можливе, при умові суттєвих змін у Законі про державні закупівлі.